

Vastab asjatundja –

RÄNNAKUVEERG

KAIJA BORUP

10. septembril Kurgjärvel toimunud Eesti Meistrivõistlustel rännakus tegutses peakohtunikuna Kaija Borup Soomest, rahvusvahelise kategooria kohtunik pikamaaratsutamises ja takistussõidus. Lisaks omab Borup ka rahvuslikku kooli- ja rakendisõidu kohtuniku kutset. Oma Hobul oli seega hea võimalus pärida ühteist pikamaaratsutamise ja sellega seonduva kohta.

ANNE ROHTLA

Oma Hobu

Kui kaua olete pikamaaratsutamisega seotud olnud? Kuidas asi alguse sai?

Sattusin pikamaaratsutamise juurde kogemata. Lapsena võistlesin ma erinevatel ratsaspordialadel. Ajal, mil olin Soome Ratsaspordiliidu eesotsas, seda ala eriti ei tundud. Võtsin ülesande pikamaaratsutamise reeglistik ja olemus endale selgeks teha. Soomes siiski mõned harrastajad olid – **Erkki Kuva** ja **Ritva Lampinen** näiteks. Ritva võistles 1990. aastal Stockholmis MM-il soome tõugu hobusel ja jõudis edukalt finišisse. Kuna teisi ei olnud, käisin ise rahvusvahelistel kursustel ja õppisin selgeks, kuidas asi toimuma peab.

Millistel pikamaaratsutamise võistlustel olete käinud? Mida huvitavat võiks nähtust esile tuua?

Põhiliselt olen käinud suurvõistlustel Soome võistkonna ametliku esindajana. Suured võistlused, nagu näiteks kaks MM-i Dubais on olnud ikka vägev kogemus. Enim on meelde jäänud araablased ja see, kuidas nad pikamaaratsutamist arendanud on. Sinna on pandud väga palju raha, kuid on tehtud ka väga palju tööd. Imetusväärne on nende tahe korraldada nii suuri ja võimsaid võistlusi. Ükski teine riik nii uhke korraldusega hakkama ei saagi. Üks näide: kõrbesse on rajatud võistlusrada, mis on terves pikkuses masinatega üle käidud ja selle kõrval veel autotee, mida mööda hooldetiimid ja ajakirjanikud kaasa sõita saavad. Terve võistlus kantakse üle online ja ka TV-s.

Milline on pikamaaratsutamise olukord Soomes?

AGO RUUS

Olukord Soomes ei ole eriti hea ja harrastajaid on kahjuks vähe. Seda ala ei peeta meil nii peeneks kui takistussõitu ja teisi ratsaspordialasid. Teine probleem on heade radade puudus, kus saaks võistlusi korraldada. Peab sõitma teedel, mille pinnad ei ole hobustele just kõige paremad. Kui Soome Meistrivõistlustel jõuab finišisse ainult üks ratsanik, näitab see, et tase on nõrk.

Prantsusmaal elab ja treenib Soome pikamaaratsutaja **Johanna Strang Ginouves**, kes tuli hiljuti Prantsusmaal toimunud EM-il viiendaks. Ja kaks päeva hiljem toimunud 7-8-aastaste hobuste võistlusel võistles ta taas.

Mis jäi silma Eesti Meistrivõistlustelt? Nii positiivset kui negatiivset.

See on minu esimene kokkupuude Eesti rännakuspordiga. Näha on, et probleemid on samad, mis Soomes. Harrastajaid on vähe. Selliste võistluste korraldamine on suur töö ja kui see jagada võistlejate arvuga on vahe väga suur. Positiivne oli näha aasta tagasi Ypäjäl ja sel aastal Soome Meistrivõistlustel, et teil on siin inimesi, kes tegelevad pikamaaratsutamise järjekindlalt. Mitte ainult selle pärast, et muud teha ei ole. Eesti sportlastest jäi väga hea mulje ja on tore, et see on eeskujuks teistele.

Võistluse kohta võiks öelda, et kes on kohal, on asjatundlikud ja tunnevad reegleid. Võistluspaik on küll eraldatus ja publikut vähe. Edaspidi võiks püüda korraldada võistlusi paigas, kus on rohkem rahvast. Seal on muidugi raskem leida ratsutamiseks sobivaid ja lubatud radasid. Tuleks leida mingi kompromisslahendus.

Mida soovitaksite neile, kes selle ala veel ei tegele, aga sooviksid ja võiksid?

Inimesed, kes nagunii ratsutavad, võiks rännakut tundma õppida. Paljud omavad eelarvamusi ja ebaõiget infot. Võiks endale selgeks teha, et tegemist on ikkagi tipp-spordiga nagu maratonijookski.

Ainus võimalus ala populariseerida on korraldada erinevates tallides võistlusi alates 15 km-st, millest saaksid kõik osa võtta ja näha, kui vahva ala see on.

Tihti tuntakse huvi, millised hobused sobivad pikamaaratsutamiseks. Kui ei ole tegemist tipp-spordiga, vaid harrastatakse distantse kuni 80 km kiirusega 10-12 km/h, sobivad kõik hobused. Tippu, kus on vaja läbida 160 km kiirusega kuni 20 km/h, jõuavad siiski vaid araablased ja nende ristandid. Muuseas, rännak on takistussõidu järel rahvusvahelises võistluskalendris startide poolest teisel kohal.

Mida arvavad oma spordialast RÄNNAKUGA SEOTUD INIMESED

RÄNNAKUVEERG

ANNE ROHTLA

Oma Hobu

Septembri algul toimusid Võrumaal Haanjas Eesti Meistrivõistlused rännakus. Kuigi korraldajad nägid palju vaeva, et läbi viia vahva võistlus huvitaval ning kaunil maastikul, oli võistlejaid äärmiselt vähe. Teada oli, et 100 km põhisõiduks on kvaliteetseerunud väga vähe ratsanikke. Meele tegi kurvaks aga just see, et lühematele distantsidele sõitma ei tulnud. 30 km kvalifikatsioonisõidul oli ainult kolm võistlejat, kuigi just see oleks olnud koht, kuhu tulla proovima, kas ala endale ja ka hobusele sobida-meeldida võiks.

Oleme pikamaaratsutamise kui spordiala arengu võimaluste üle Eestis asjaosalistega omavahel mitmeid arutelusid pidanud. Seekord sai palutud osalejatel vastused mõnele küsimusele paberile kirja panna.

Vastajateks olid **Kaja Tuisk, Koit Tikk, Joosep Tikk, Tuuli Reede, Lembit Kalev, Egle Kalev, Tiit Siiboja, Andres Tuvi, Ülle Palumets, Liina Orle ja Heigo Rohtla.**

Kuidas oled seotud pikamaaratsutamisega?

Kaja, Joosep, Tuuli, Egle ja Heigo on ise pikamaaratsutajad, võistelnud, kes rohkem, kes vähem. Koit tahaks ka võistelda. Lembit on abiks tütrele ja korraldab noorte rännakuvõistlust. Ülle on käinud paljudel võistlustel abiks, kasvatab – õpetab hobuseid ja ka rännakuga tegelevaid inimesi. Võttis osa esimestest rännakutest Eestis. Tiidule oli see esimene kokkupuude pikamaaratsutamisega, ta oli võistluste veterinaar. Varem oli ta rännakust kuulnud vaid ajakirjanduse ja Andres Tuvi juttude kaudu. On ravinud ka üht pikamaaratsutamises ära aetud hobust ning analüüsinud, miks see nii läks. Andres korraldas 1996. aastal Ruilas esimese rännaku võistluse. Sellest ajast alates ongi olnud võistluste korraldamisega seotud.

Mis sulle selle spordiala juures meeldib/huvi pakub?

Enamuse vastajate meelest on rännak spordiala, kus tuleb väga palju arvestada hobusega ja jälgida tema tervislikku seisundit. Toredat leitakse ka selles, et saab enda ja hobuse vastupidavust proovile

panna. Ala nõuab nii füüsilist kui vaimset vastupidavust, leidis Tiit. Tähtsaks peeti ka lähimõeldud ettevalmistust. Nagu ütles Joosep: „Parimaks saavutuseks on vaja ka parimat ettevalmistust.“ Üllele meeldivad araabia hobused ja nendega tegelemise eripärad ning selle üheks väljundi on pikamaaratsutamine. Vahvaks peeti ka võimalust erinevaid maastikke nautida, selle poolest sarnaneb pikamaaratsutamine suusatamisega. Heigo arvas, et sellel alal on võimalik jõuda väga suurtele võistlustele. Rännak on sobiv neile, kellele ilmtingimata hüpata ei meeldi, seda saab harrastada kõrge eani.

Miks on selle ala harrastajaid Eestis nii vähe?

Üheks põhjuseks peeti ala uudsust. Puuduvad pikemad traditsioonid ja eeskujud. „Pikk ettevalmistusaeg, vähe võistlust, võistlustel puudub ümbritsev sära,“

ütles Ülle. Seda meelt olid enamus vastajaid, et teadmisi pikamaaratsutamise kohta on inimestel vähe ja seetõttu on levinud palju väärarvamusi. Teise põhjusena toodi välja, et see ala nõuab ühe hobuse kohta suhteliselt palju aega ja energiat. Andres ütles, et alguses oli harrastajaid rohkem, kuid kui selgus, et tulemuse jaoks on vaja tööd teha, jäi osalejaid vähemaks. Leitakse ka, et Eestis pole sobivaid hobuseid. Ülle ütles, et kirjandus soovib kasutada araabia hobust, kuid neil pole Eestis hea maine. Paljud vastajad olid ühte meelt, et puuduvad treenerid, kes seda ala õpetaks ja propageeriks. Tiit leidis, et takistussõidus on emotsioon kergemini kättesaadav. Süvenemata tundub pikamaaratsutamine võimatult keeruline. Liina pakkus, et palju lähedam on ju hüpata areenil, kus palju pealtvaatajaid sulle kaasa elab, isegi siis, kui eriti hästi ei lähe. Kilomeetrite kaupa üksi metsas kihutamiseks peab armastama ala ennast, mitte tähelepanu, mis sellega kaasneb.

Heigo meelest puudub rännakul praegu magnet, mis tõmbaks sportlikke inimesi, kellel ratsutamise vastu huvi tekib just pikamaaratsutamise juurde. Reeglina hakkavad nad takistussõitu harrastama. See puudutab ka hobuse hankimist – ikka ostetakse hüppaja.

Millisena kujutad ette Eesti pikamaaratsutamist 10 aasta pärast?

Koit kujutab rännaku tulevikku ette roosiliselt. Mõned vastajad loodavad, et harrastajaid on selleks ajaks juurde tulnud, mõned olid aga skeptilisemad. Pikamaaratsutamise buumi ei näe ette keegi. Lembit loodab küll, et harrastajate arv mitmekordistub, ka Tiit arvab, et tasapisi tekib võistlejaid juurde. Eelkõige nende arvelt, kellel on tekkinud võimalused ratsutamise tegeleda, kuid näiteks takistussõiduga alustamiseks on liiga hilja. Joosepi nägemus on järgmine: „Kümne aasta pärast on eliidis 4-7 valdavalt amatööratsutajat. Nende distantside pikkus on 120-160 km. Lisaks 15-30 madalama tasemega ratsutajat lühematel distantsidel.“ Tegelejateks on need, kellele meeldib ratsutada peaga mitte jalgadega. Liina pakub, et kümne aastaga jõuab koguda teadmisi ja oskusi tulemuslikemaks treeninguteks, Andres loodab, et mõned sportlased on selleks ajaks jõudnud ka MM-ile. Tuuli lisab unistuse, et ehk korraldatakse mõni MM Eestis. Heigo loodab selle peale, et kui on eeskujud, küll tuleb ka järgijaid.

AGO RUUS

Anne Rohtla ja tea hobune Jadu.

Eesti rännaklased Soomes

ANNE ROHTLA

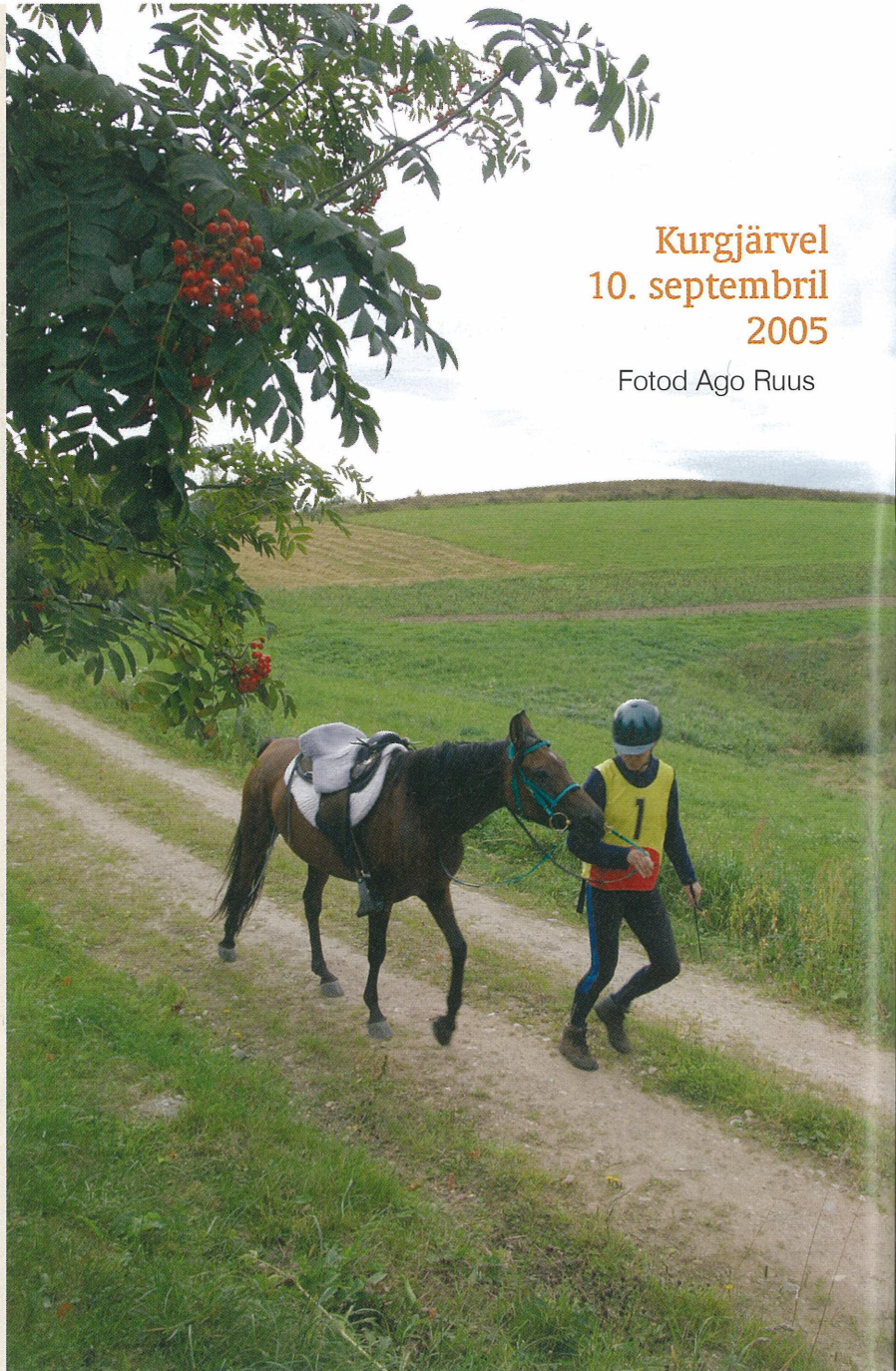
Oma Hobu

13. augustil toimusid Mustialas Soome Meistrivõistlused pikamaaratsutamises (soome k. *matkaratsastus*). Meistrivõistluste distants oli 120 km ja tingimused vastasid kõigile FEI rahvuslike meistrivõistluste tingimustele (mh ratsaniku kaal koos varustusega vähemalt 70 kg). Stardis oli viis võistlejat, neist kaks eestlast – **Heigo Rohtla** hobusel **Galarina** ja **Anne Rohtla** hobusel **Jadu**. Heigo ja Anne meistritiitlile pretendeerida ei saanud, kuid olid muus osas ülejäänutega samaväärsed võistlejad. Eesmärk ei olnud võitmine. Soovisime edukalt läbida oma esimese 120 km võistluse, et näha, kuidas hobused ja me ise pika teekonna vastu peame.

Võistlus oli korraldatud väga korrektselt ja põhjalikult. Kaardid ja muu materjal saadeti meile juba varem postiga Eestisse. Lisaks saime kõikidele küsimustele e-maili teel vastused. Rada oli hästi märgitud, kuigi ka kaarti tuli jälgida. Maastik oli keskmiselt raske. Tõusud ei olnud küll väga järsud, kuid lausa siledat maad eriti palju ei olnud. Lisaks oli ka raskesti läbitavaid rajalõike, kus tuli pikalt sammu käia. Kohal viibisid ajakirjanduse esindajad, kohalikes lehtedes kajastati võistlust nii enne kui peale selle toimumist.

Võistlus ise oli üpris dramaatiline, seda eriti soomlaste jaoks. Üks võistleja langes välja peale esimest 40 km ringi, kuna oli selle läbinud liiga kiiresti (umbes 25 km/h) ja tema hobune ei taastunud. Teise hobune oli teel suutnud mingisse auku astuda (oli selline tormakas täkk) ja pikali kukkuda, nii et ta oli üsna verine ja katki. Ka tema võistlus jäi pooleli. Edasi jäi soomlastest võistleva vaid **Erkki Kuvaja** hobusel **Maraton Jump**. Kuid temagi suutis apsu teha. Nimelt põõras ta 30 km ringi asemel 20 km ringile ja enne kui ta viga taipas, oli ta juba väga pika maa vale rada pidi sõitnud.

Nii siis juhtuski, et Soome meistrivõistluste finišisse saabusid esimestena eestlased. Proovisime finišeerida koos, kuid kohtunikud nägid, et võitja oli Heigo Galarinal. Lisaks sai Galarina auhinna kui parimas seisundis hobune, mille ta tõesti auga ära teeninud oli. Auhinnatseremoonial peeti meele ka hooldetiimi, kellele ulatati piletid Helsingi *Horse Show*'le. Saime Soomest väga hea kogemuse. Ka selle kohta, kuidas ise nii pika võistluse ajal juua ja süüa, et organism tõrgeteta toimiks.

No tule, kullake, enam pole palju jäänud!

Aplaus võitjatele: Kaja Tuisk, Heigo Rohtla ja Joosep Tikk.

Fotoreportaaž

EESTI MV 2005

RÄNNAKUS

Vaprad hiidlased Joosep Tikk Aabramil ja Kaja Tuisk Aarielil.

Tiit Siiboja viib läbi veterinaarkontrolli. Ta on rännakuvõistluste arst esimest korda, kuid teeb oma tööd tõsiselt ja põhjalikult.

Pulsimonitor Zlatogradil. Selle abil fikseeritakse hetk, mil pulss nõutud tasemest allpool püsima jääb. Alles siis saab veterinaaralale minna.

RÄNNAKUVEERG

Ülal: Heigo Rohtla uurib Galarina pulssi – kas saab juba veterinaaralale siseneda?

All: Anne ja Heigo on jõudnud esimese 30 km ringi lõppu.

31 km kvalifikatsioonisõidu edukas lõpetaja Egle Kalev ja hobune Muusik.

